

РІШЕННЯ

щодо присудження наукового ступеня доктора наук

Спеціалізована вчена рада з присудження наукового ступеня доктора наук Д 58.053.01 Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України прийняла рішення щодо присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук Борисовій Світлані Володимирівні на підставі прилюдного захисту докторської дисертації «Теорія та практика підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проєктування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій» на правах рукопису за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти».

28 травня 2026 року, протокол № 5.

Борисова Світлана Володимирівна, 1974 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 1996 році Слов'янський державний педагогічний інститут за спеціальністю «Трудове навчання», у 2020 році – «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Старобільськ) за спеціальністю «Дизайн», у 2022 році – заклад вищої освіти «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая (м Київ) за спеціальністю «Комп'ютерні науки».

Кандидат педагогічних наук з 2007 року, доцент кафедри швейних та харчових технологій з 2011 року.

У 2025 році закінчила докторантуру у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка.

Працює доцентом кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка, Міністерство освіти і науки України, м. Тернопіль, з 2025 року до теперішнього часу.

Докторська дисертація виконана на кафедрі комп'ютерних технологій Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Науковий консультант: Гевко Ігор Васильович, доктор педагогічних наук, професор, Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, проректор з навчально-методичної роботи.

Рекомендовано до захисту 27 березня 2026 року.

Здобувач має 69 наукових публікації за темою дисертації, з них: 2 колективних монографії, 7 статей у журналах, що індексуються у наукометричних базах Web of Science чи Scopus; 22 статті у наукових фахових виданнях України і 4 статті у закордонних наукових періодичних виданнях; 24 тез доповідей у збірниках матеріалів конференцій; 1 навчальний посібник; 1 методичні рекомендації; 8 публікацій, які додатково відображають результати дисертації.

Опоненти:

Лодатко Євген Олександрович, доктор педагогічних наук за спеціальностями 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, 13.00.02 – теорія та методика навчання (математика), професор кафедри педагогіки вищої школи і

освітнього менеджменту, Черкаський національний університету імені Богдана Хмельницького, професор кафедри освітнього менеджменту, артменеджменту та соціальної роботи – дав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Серед нових фактів і положень, одержаних у ході дослідження, авторка виділяє чотири «організаційно-педагогічні умови реалізації системи підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій».

Виходячи з яких міркувань до організаційно-педагогічних умов віднесено – «створення інтегрованого освітнього середовища, його систематична модернізація відповідно до змін у підготовці МГД;

– координація взаємозв'язків між ОК у контексті підготовки МГД до проектування ОД;

– забезпечення трансферу та інтеграції ЦТ як основи розвитку навичок їх використання МГД;

– залучення МГД до практико-орієнтованої проєктної діяльності у процесі опанування ЦТ»,

а не якісь інші? Тобто, звідки взяли саме ці «педагогічні умови»? Хіба ОПП підготовки МГД може не передбачати залучення здобувачів до практико-орієнтованої проєктної діяльності?

2. Виходячи з того, що в роботі «вперше ... виокремлено теоретико-методологічні підходи до оновлення змісту підготовки МГД (stakeholder-based, транснаціональний, системний, інтегративний, компетентнісний і практико-орієнтований) та навчання МГД проектуванню об'єктів дизайну засобами ЦТ (системний, компетентнісний, фреймовий, практико-орієнтований, особистісно-орієнтований і креативний)» (с. 44), хотілося б з'ясувати:

– як співвідноситься авторське «вперше» і «компетентнісний підхід», котрий було визначено як основу підготовки фахівців ще ЗУ «Про вищу освіту» (2014);

– сутність «інтегративного» підходу, оскільки в тексті роботи немає ніяких контекстних пояснень, а в педагогічному глосарії відсутнє загальноприйняте трактування цього поняття;

– якщо «спроєктовано та обґрунтовано систему підготовки МГД до проектування об'єктів дизайну засобами ЦТ», то який сенс наголошувати на «системному» підході до оновлення змісту підготовки МГД?

3. В роботі понад 150 разів у різних словосполученнях вживається поняття «ефективність», притаманне фінансово-економічній, але НЕ педагогічній діяльності. То за допомогою яких вимірників визначалася «ефективність застосування ... проектування» (с. 160), «ефективність освітніх програм» (с. 162), «рівень комунікативної ефективності» (с. 179); «ефективність діяльності графічного дизайнера» (с. 217) та ін.?

4. Звертаючись до понять «готовність» і «готовність (до діяльності)» дисертантка витлумачує її «як інтегральний психолого-педагогічний стан, що відображає діяльнісний прояв ФК, тобто здатність особистості реалізувати знання, уміння, навички та цінності у конкретній діяльності» (с. 271-272). З цим можна було б ситуативно погодитися, якби було зрозумілим, за допомогою яких

вимірників може з'ясуватися настання «інтегрального психолого-педагогічного стану ...», внаслідок дії «організаційно-педагогічних умов реалізації системи підготовки МГД до проектування об'єктів дизайну засобами ЦТ» (с. 450).

Тименко Володимир Петрович, доктор педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика трудового навчання, професор зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика навчання (трудове навчання), Інститут обдарованої дитини НАПН України, головний науковий співробітник відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих – дав позитивний відгук із зауваженнями:

1. Сучасний графічний дизайн функціонує на перетині мистецтва, комунікації, маркетингу, психології сприйняття, культурології, інформаційних технологій та менеджменту творчих проєктів. У роботі міждисциплінарний характер проблеми простежуються достатньо виразно, однак доцільним було б конкретизувати, яким чином зазначені галузі інтегруються у навчальні дисципліни, проєктні завдання, зміст практичної підготовки та систему оцінювання результатів навчання.

2. Позитивно оцінюючи наукову новизну та практичну спрямованість дисертації, варто звернути увагу на питання формування індивідуального творчого стилю майбутнього графічного дизайнера (розділи 2, 4; с. I 74-175; с. 179-180; с. 351-353). Дискусійним залишаються питання співвідношення технологічної підготовленості здобувача освіти з розвитком авторської образної мови, власної естетичної позиції, стилістичної впізнаваності та індивідуальної творчої манери. Більш розгорнуте висвітлення цього аспекту могло б додатково посилити художньо-педагогічний вимір дослідження.

3. Сучасний ринок графічного дизайну характеризується швидкою зміною професійних ролей, зростанням частки фрілансу, віддаленої співпраці, короткострокових контрактів, роботи в кросфункціональних командах, потребою у підприємницьких компетентностях. У зв'язку з цим доцільно було б чіткіше окреслити, яким чином авторська система може оперативнo реагувати на такі зміни та забезпечувати підготовку здобувачів дизайн-освіти до реальних моделей професійної зайнятості.

4. Дискусійним є питання розширення типології об'єктів дизайну за рахунок новітніх цифрових форматів: UX/UI-дизайну, дизайну інтерактивних інтерфейсів, цифрових продуктів для мобільних застосунків, дизайну для соціальних мереж, візуалізації доповненої (AR), віртуальної (VR) реальностей, що активно розвиваються у сучасному професійному середовищі. Деталізований аналіз нових типів дизайн-об'єктів у графічну дизайн-освіту міг би повніше відобразити актуальність впровадження систем підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій.

5. Потребує додаткового осмислення питання балансу художньо-естетичної і технологічної складових професійної підготовки майбутніх графічних дизайнерів. Сучасна дизайн-освіта потребує гармонійного поєднання композиційного мислення, візуальної культури, знання мистецьких традицій, роботи з формою, кольором і типографікою – з одного боку, та володіння

цифровими інструментами, програмним забезпеченням і технологіями візуального продукування – з іншого. Доцільно було б чіткіше окреслити збереження художньої фундаментальності дизайн-освіти в умовах посилення технологічного складника цифрового графічного дизайну.

Ткачук Станіслав Іванович, доктор педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, професор кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій, Уманський національний університет, завідувач кафедри професійної освіти та технологій за профілями факультету інженерних технологій та професійної освіти – дав позитивний відгук із зауваженнями:

1. У дисертації (розділ 1, с. 117-119, с. 121-123; розділ 3, с. 235-240) переконливо обґрунтовано доцільність використання цифрових технологій у підготовці майбутніх графічних дизайнерів та представлено авторську систему формування готовності до проектування об'єктів дизайну. Водночас потребує додаткового пояснення питання забезпечення актуальності запропонованої системи в умовах стрімкого оновлення цифрових інструментів, платформ і програмного забезпечення.

Зокрема, у роботі широко представлено сучасні цифрові засоби проектування, однак не повною мірою окреслено механізми оперативного оновлення змісту підготовки в ситуації швидкої зміни професійного середовища, появи нових сервісів, генеративних технологій, хмарних платформ та автоматизованих систем візуального продукування. Доцільно було б чіткіше визначити, які складові авторської моделі мають інваріантний характер, а які можуть змінюватися відповідно до технологічних трансформацій галузі.

2. Безперечною перевагою дослідження є розроблення авторського діагностувального інструментарію та критеріїв оцінювання сформованості готовності майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій (підрозділ 3.3.). Разом із тим окремого уточнення потребує питання можливого розширення індикаторів оцінювання креативно-професійного компонента.

У дисертації обґрунтовано критерії, рівні та показники сформованості відповідних компонентів готовності, однак креативність як багатовимірне явище може включати також такі параметри, як оригінальність рішень, гнучкість мислення, варіативність концепцій, здатність до переосмислення візуальних кодів, продуктивність ідеації тощо. Більш деталізована характеристика саме творчих показників могла б додатково посилити діагностувальний блок дослідження та розширити можливості практичного застосування запропонованої методики.

3. Позитивно оцінюючи розроблену автором структурно-функціональну модель системи підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій (підрозділ 4.2), доцільно уточнити межі її застосування щодо різних освітньо-професійних програм у сфері дизайну.

Із тексту дисертації випливає, що модель орієнтована насамперед на підготовку фахівців графічного дизайну, однак сучасний ринок освітніх послуг

охоплює також мультимедійний дизайн, комунікаційний дизайн, UX/UI-дизайн, motion design, digital illustration та інші споріднені напрями. У зв'язку з цим дискусійним залишається питання, якою мірою структурні компоненти запропонованої системи є універсальними, а якою – потребують адаптації до специфіки окремих освітніх програм, професійних компетентностей і типів дизайн-продукту.

4. У роботі ґрунтовно висвітлено організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проєктування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій (підрозділ 4.3). Водночас потребує додаткового висвітлення роль викладача як фасилітатора проєктної діяльності в умовах функціонування запропонованої системи.

У сучасній дизайн-освіті викладач дедалі частіше виконує не лише функцію транслятора знань, а й роль наставника, модератора творчого пошуку, консультанта з цифрових інструментів, організатора командної взаємодії та професійної рефлексії здобувачів освіти. Тому доцільним було б конкретизувати професійні компетентності самого викладача, необхідні для впровадження моделі, а також окреслити вимоги до його цифрової, проєктної та методичної готовності.

5. Дисертація має безперечну актуальність і значний практичний потенціал у контексті цифрової трансформації професійної підготовки дизайнерів. Разом із тим цікавим для подальших наукових пошуків є питання міжнародної релевантності запропонованої системи та врахування новітніх викликів, пов'язаних із розвитком технологій штучного інтелекту.

Зокрема, заслуговує на увагу можливість співвіднесення авторської моделі з європейськими підходами до дизайн-освіти, рамками цифрових компетентностей, практиками проєктного навчання у закордонних університетах, а також із сучасними тенденціями використання генеративного штучного інтелекту у візуальних індустріях. Уточнення цих аспектів могло б ще більше посилити міжнародну значущість дослідження та окреслити перспективи масштабування отриманих результатів.

На докторську дисертацію та реферат дисертації надійшли відгуки:

Відгук на дисертацію

Кафедри професійної освіти та безпеки життєдіяльності Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка (протокол № 14 від 5 травня 2026 р.), за підписом завідувача кафедри, доктора педагогічних наук, професора Вадима РИБЕНКА.

Відгук позитивний. Є зауваження:

1. «Доцільно було б розширити аналітичну базу дослідження шляхом включення ринку праці країн Вишеградської групи (Польщі, Чехії, Словаччини та Угорщини), що дало б змогу здійснити більш комплексний порівняльний аналіз вимог до графічних дизайнерів і підвищити репрезентативність отриманих результатів».

2. «У роботі доцільно було б більш широко подати авторське бачення перспектив того, як запропонована структурно-функціональна модель системи підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проєктування об'єктів дизайну

засобами цифрових технологій може бути масштабована, адаптована до різних освітніх контекстів і інтегрована в умови динамічного розвитку креативних індустрій та цифрового ринку праці».

3. «Використання значної кількості скорочень і аббревіатур є виправданим з огляду на специфіку дослідження, однак їх часткове уточнення або розширене подання сприяло б кращому сприйняттю матеріалу».

Відгуки на реферат дисертації

1. Кафедри германської філології та перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 13 від 23 червня 2025 року), за підписом професора кафедри, доктора педагогічних наук, професора Юрія КІЙКА та завідувача кафедри, кандидата філологічних наук, доцента Олени КУДРЯВЦЕВОЇ.

Відгук позитивний. Без зауважень.

2. Кафедри професійної освіти та дизайну Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка (протокол № 21 від 5 травня 2026 р.), за підписом професора кафедри, доктора педагогічних наук, професора Євгена КУЛИКА та завідувача кафедри, кандидата педагогічних наук, професора Тетяни БОРИСОВОЇ.

Відгук позитивний. Є зауваження: «Доцільним видається більш розгорнуте висвітлення питань інтеграції творчо-проектної складової у запропоновану систему підготовки, зокрема конкретизація механізмів формування дизайнерського мислення у процесі використання цифрових технологій. Перспективним є подальше уточнення практичних аспектів реалізації розробленої системи у різних освітніх контекстах підготовки дизайнерів інших спеціалізацій.».

3. Кафедри інформаційних технологій і програмування Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол №18 від 06 травня 2026 р.), за підписом професора кафедри, доктора педагогічних наук, професора Лесі МАКАРЕНКО та завідувача кафедри, кандидата технічних наук, доцента Василя ЄФИМЕНКА.

Відгук позитивний. Є зауваження: «робота могла б виграти від більш розгорнутого представлення авторського методичного інструментарію реалізації запропонованої системи підготовки, зокрема в частині конкретизації використання цифрових середовищ, програмних продуктів і технологічних рішень, що забезпечують формування проектно-технічних умінь майбутніх графічних дизайнерів.»

4. Кафедри професійної освіти Університету Григорія Сковороди в Переяславі (протокол № 12 від 12 травня 2026 р.), за підписом завідувача кафедри, доктора педагогічних наук, професора Ірини ДОБРОСКОК.

Відгук позитивний. Без зауважень.

5. Кафедри дизайну Державного вищого навчального закладу «Національний лісотехнічний університет України» (протокол № 9 від 18 травня 2026 р.), за підписом завідувача кафедри, доктора педагогічних наук, професора Олени ШВЕЦЬ.

Відгук позитивний. Є зауваження: «доцільним видається більш виразне розкриття питань формування візуального та образного мислення майбутніх графічних дизайнерів у процесі використання цифрових технологій для глибшого окреслення специфіки дизайнерської діяльності як творчого процесу та підсилення гуманітарного виміру дослідження».

6. Кафедри технологічної та професійної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (протокол № 5 від 19 травня 2026 р.), за підписом завідувача кафедри, доктора педагогічних наук, професора Леоніда ОРШАНСЬКОГО.

Відгук позитивний. Є зауваження: «У межах реферату варто було б більш детально представити технологічні аспекти реалізації запропонованої системи підготовки, зокрема конкретизувати алгоритми її впровадження, послідовність етапів та можливості відтворення у різних освітніх умовах. Це сприяло б підвищенню рівня практичної операціоналізації результатів дослідження та дозволило б глибше розкрити практичні аспекти його реалізації.»

7. Кандидата мистецтвознавства, доктора педагогічних наук, професора, декана факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського Тетяни ЗУЗЯК.

Відгук позитивний. Є зауваження: «У контексті стрімкого розвитку генеративних технологій та систем штучного інтелекту перспективним видається подальше розширення авторської системи підготовки майбутніх графічних дизайнерів з урахуванням нових форматів цифрової творчої взаємодії, ролі штучного інтелекту у процесах візуального продукування та трансформації сучасних практик графічного проектування.»

8. Доктора педагогічних наук, професора, завідувача кафедри теоретичної механіки, інженерної графіки та машинознавства Національного університету водного господарства та природокористування Миколи КОЗЯРА.

Відгук позитивний. Є зауваження: «У межах реферату доцільно було б більш виразно розкрити питання формування візуального та образного мислення майбутніх графічних дизайнерів у процесі використання цифрових технологій, що сприяло б глибшому осмисленню специфіки дизайнерської діяльності як творчого процесу та посиленню гуманітарного виміру дослідження. Варто було б більш розгорнуто висвітлити аспект формування індивідуального художньо-творчого стилю майбутніх графічних дизайнерів у процесі використання цифрових технологій, що дозволило б повніше розкрити мистецьку складову їхньої професійної підготовки.»

9. Доктора педагогічних наук, професора, проректора із стратегічного планування та наукової роботи Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Миколи КУРАЧА.

Відгук позитивний. Без зауважень.

У дискусії взяли участь члени докторської ради:

Ольга СОРОКА, доктор педагогічних наук, спеціальність 13.00.04, зауваження: «Забагато скорочень, які суттєво ускладнюють сприйняття матеріалу. Щодо самої моделі, то доцільно було об'єднати цільовий і методологічний блоки. Багато різних освітніх компонентів, які представлені і розроблені. І варто було подати їх в самій моделі, тому що місце займає, наприклад, курс «Комп'ютерні технології в графічному дизайні», розкрито конкретні його змістові модулі. Якщо забрати модулі, то, відповідно, було б місце для освітніх компонентів».

Наталія МИКИТЕНКО, доктор педагогічних наук, спеціальність 13.00.04, зауваження: «Більше фокусу на особливості функціонування майбутніх графічних дизайнерів в англomовному цифровому професійному середовищі хотілось би бачити в рефераті».

Світлана КАЛАУР, доктор педагогічних наук, спеціальність 13.00.04, зауваження: «У рефераті на 22-й сторінці запропоновано графічну модель. У моделі першими є безпосередньо ключові чинники впливу, які не внесені ні в цільовий блок, ні жоден інший блок. Їх можна було б віднести в цільовий блок першим елементом».

Володимир ЧАЙКА, доктор педагогічних наук, спеціальність 13.00.04, зауваження: «У самій ідеї дослідження, можливо, треба було більше виділити саме систему, системний підхід до процесу професійної підготовки майбутніх графічних дизайнерів».

Іван ЦДИЛО, доктор педагогічних наук, спеціальність 13.00.04, зауваження: «Таке враження склалось, що типологія об'єктів графічного дизайну, закритого типу, адже немає якоїсь компоненти, об'єктів, які були би спрямовані на розвиток. Штучний інтелект як функціонал отут би розширив цю типологію загалом».

Ніна СЛЮСАРЕНКО, доктор педагогічних наук, спеціальність 13.00.04, зауваження: «На сторінці 17 реферату написано, що уточнено категоріальне поле дослідження, зокрема поняття «підготовка», «професійна підготовка» тощо (тут ціла низка понять). Бажано було б, щоб у рефераті було представлено авторське визначення поняття «графічний дизайн».

Григорій ТЕРЕЩУК, доктор педагогічних наук, спеціальність 13.00.01, без зауважень.

При проведенні таємного голосування виявилось, що із 14 членів докторської ради, які взяли участь у голосуванні (з 8 докторів наук за профілем дисертації), проголосували:

«За» – 14 членів докторської ради,

«Проти» – немає,

недійсних бюлетенів – немає.

Висновок докторської ради

За результатами вивчення й аналізу дисертаційної роботи Борисової Світлани Володимирівни на тему «Теорія та практика підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових

технологій», відгуків офіційних опонентів: доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри освітнього менеджменту, артменеджменту та соціальної роботи Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького Лодатка Євгена Олександровича, доктора педагогічних наук, професора, головного наукового співробітника відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих Інституту обдарованої дитини НАПН України Тименка Володимира Петровича, доктора педагогічних наук, професора, професора кафедри професійної освіти та технологій за профілями Уманського національного університету Ткачука Станіслава Івановича, а також на підставі відгуків про реферат і дисертацію та матеріалів захисту дисертації докторська рада

ухвалює:

Дисертація Борисової Світлани Володимирівни є самостійним завершеним науковим дослідженням актуальної проблеми теорії і методики професійної освіти.

Дослідження виконано відповідно до тем науково-дослідної роботи Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» «Культурологічні та педагогічні проблеми підготовки майбутніх дизайнерів» (державний реєстраційний номер 0117U005555) та Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка «Теоретичні та прикладні аспекти використання цифрових технологій в освіті та в комп'ютерному моделюванні» (державний реєстраційний номер 0121U109738).

Тема дисертації затверджена вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол №5 від 24.10.2023).

Актуальність дослідження. Сучасний етап розвитку графічного дизайну характеризується глибинними трансформаціями професійної діяльності, зумовленими цифровізацією творчих і проєктних практик. Цифрові технології змінюють інструментальний склад діяльності дизайнера, уявлення про об'єкт дизайну, логіку проєктного процесу та форми візуальної комунікації. За цих умов підготовка майбутніх графічних дизайнерів у закладах вищої освіти потребує переосмислення як цілісного процесу, орієнтованого на інтеграцію цифрових технологій, типології об'єктів графічного дизайну та логіки проєктної діяльності з метою формування інтегрованих компетентностей, що поєднують художньо-образне і проєктне мислення, креативність та здатність до свідомого застосування цифрових технологій. Міждисциплінарний і технологічно варіативний характер професійної діяльності дизайнера зумовлює необхідність розвитку здатності до адаптації, рефлексії та перенесення набутих умінь у нові професійні контексти, що актуалізує потребу в науково обґрунтованому оновленні підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проєктування об'єктів дизайну в умовах цифрового середовища.

Найсуттєвіші результати дослідження, одержані дисертанткою, полягають в обґрунтуванні педагогічної системи підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проєктування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій та

експериментальній перевірці дієвості її теоретичних, методологічних, методичних і технологічних положень.

Наукова новизна і теоретичне значення дослідження полягає в тому, що:
уперше:

– теоретично обґрунтовано концепцію підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій як сукупність методологічного, теоретичного, технологічного і практичного концептів, якими окреслено теоретико-методологічні положення, що характеризують провідні ідеї, специфіку, принципи, закономірності підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій;

– спроектовано та обґрунтовано систему підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій; розроблено структурно-функціональну модель системи підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій, яка складається з взаємопов'язаних блоків: цільового (відображає мету і завдання системи), методологічно-концептуального (сукупність теоретико-методологічних підходів до оновлення змісту підготовки майбутніх графічних дизайнерів та навчання майбутніх графічних дизайнерів проектуванню об'єктів дизайну засобами цифрових технологій; принципів, концептуальних положень підготовки, які забезпечують методологічну цілісність зазначеної системи), структурно-змістового (охоплює систему об'єктів графічного дизайну та комплекс цифрових технологій, адаптованих до потреб підготовки та інтегрованих до її змісту, освітні компоненти), технологічно-процесуального (містить сукупність форм (формальної: інструктивні, інтерактивні, бінарні лекції; практичні заняття, вебінари, самостійні індивідуальні роботи; неформальної та інформальної освіти), методи і засоби навчання) блоків, блоку організаційно-педагогічних умов, діагностувального блоку (охоплює етапи діагностики, інструментарій діагностики готовності майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій, компоненти, критерії і показники для визначення рівнів готовності) та результату (сформована готовність майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій);

– визначено організаційно-педагогічні умови реалізації системи підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій: створення інтегрованого освітнього середовища, його систематична модернізація відповідно до змін у підготовці майбутніх графічних дизайнерів; координація взаємозв'язків між освітніми компонентами у контексті підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій; забезпечення трансферу та інтеграції цифрових технологій як основи розвитку навичок їх використання майбутніми графічними дизайнерами; залучення майбутніх графічних дизайнерів до практико-орієнтованої проектної діяльності у процесі опанування цифровими технологіями;

– виокремлено теоретико-методологічні підходи до оновлення змісту підготовки майбутніх графічних дизайнерів (stakeholder-based, транснаціональний, системний, інтегративний, компетентнісний і практико-орієнтований) та навчання майбутніх графічних дизайнерів проєктуванню об'єктів дизайну засобами цифрових технологій (системний, компетентнісний, фреймовий, практико-орієнтований, особистісно-орієнтований і креативний).

Узагальнено тенденції підготовки майбутніх дизайнерів і специфічні орієнтири професійної діяльності у сфері графічного дизайну, основними з яких є оновлення змісту освіти відповідно до змін професійного середовища; розширення професійних функцій графічного дизайнера; посилення проєктного та практичного складників навчання; активне впровадження цифрових технологій.

Уточнено сутність понять «цифрові технології», «об'єкт графічного дизайну», конкретизовано поняття «готовність майбутніх графічних дизайнерів до проєктування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій», проведено структурний аналіз означеної готовності, що охоплює особистісний, когнітивно-професійний, діяльнісний, креативно-професійний і самогностичний компоненти, конкретизовано критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний, інтегративно-творчий, аналітико-рефлексивний) та показники зазначеної готовності.

Подальшого розвитку набули наукові положення щодо врахування принципів професійної діяльності графічних дизайнерів у процесі підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проєктування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій, створення симульованого професійного середовища, діагностики рівнів готовності майбутніх графічних дизайнерів до проєктування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій.

Практичне значення результатів дослідження полягає в тому, що:

отримані результати впроваджені науково-педагогічними працівниками у системі вищої мистецької освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 022 «Дизайн» для цілеспрямованої реалізації концепції підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проєктування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій, розробки, оновлення змісту і структури освітніх програм, навчальних планів, робочих програм, навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів; в актуалізації й оновленні змісту і структури освітньої програми «Графічний дизайн» першого рівня вищої освіти; розробці, актуалізації і впровадженні в освітній процес підготовки майбутніх графічних дизайнерів авторських навчальних, робочих програм, силабусів, електронного навчально-методичного забезпечення освітніх компонентів «Комп'ютерні технології в графічному дизайні», «Художнє проєктування рекламної графіки», «Цифровий медіа-дизайн», «Цифровий живопис», «Web-дизайн», «Типографіка та рекламні технології», «Адвент-календар. Проєктування комплектного видання», «Проєктування багатосторінкового видання» для здобувачів вищої освіти спеціальності 022 «Дизайн», посібника «Комп'ютерні технології в графічному дизайні. Растрова графіка», методичних рекомендацій «Цифрові технології в графічному дизайні. Artweaver», розробці й упровадженні критеріально-

діагностувального інструментарію (методики) діагностики готовності майбутніх графічних дизайнерів до проєктування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій; ініціації та проведенні Всеукраїнського конкурсу мотиваційних постерів, виконаних засобами цифрових технологій до Міжнародного дня дизайну (International Design Day) «Be Creative» (для здобувачів вищої освіти спеціальності 022 «Дизайн»). Матеріали дослідження також можуть бути використані науково-педагогічними працівниками за іншими спеціальностями галузі знань 02 «Культура і мистецтво» (зокрема, 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»).

Апробація результатів дослідження здійснювалась у виступах з науковими доповідями та повідомленнями на міжнародних («Феномен культури постглобалізму» (Маріуполь, 2021), «Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір» (Запоріжжя, 2021, 2022), «Interaction of culture, science and art in terms of moral development of modern European society» (Riga, 2021), «Особистісно-професійний розвиток здобувачів вищої освіти в постнекласичній парадигмі» (Черкаси, 2022), «Актуальні проблеми сучасного дизайну» (Київ, 2022, 2023, 2024, 2025), «Design, Visual Art, & Creativity: Modern Trends and Technologies» (Запоріжжя, 2022, 2023, 2024, 2025), «Інноваційні освітні технології в системі неперервної освіти: вітчизняний і світовий досвід упровадження» (Київ, 2023), «Теоретичні та практичні аспекти формування освітнього простору: світовий і вітчизняний вимір» (Львів, 2023), «Focus areas of culture and art in Ukraine and the Republic of Poland» (Częstochowa, 2023), «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (Суми, 2023), «Integrity, Open Science and Artificial Intelligence in Academia and Beyond: Meeting at the Crossroads» (Riga, 2023), «Стратегічні орієнтири освіти та реабілітації в умовах воєнного стану та повоєнного часу: проблеми, рішення, перспективи» (Запоріжжя, 2023), «Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку» (Полтава, 2024), «Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід» (Дніпро, 2024), «Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтва: культурологічний, мистецтвознавчий, педагогічний аспекти» (Світязь, 2024, 2025), «Освітні і культурно-мистецькі практики в контексті інтеграції України у міжнародний науково-інноваційний простір в умовах воєнного часу» (Запоріжжя, 2024), «Наукова діяльність як шлях формування професійних компетентностей майбутнього фахівця» (Суми, 2024), «Педагогіка мистецтва для збереження і розвитку психічного і фізичного здоров'я та культурного зростання особистості впродовж життя» (Запоріжжя, 2024) і всеукраїнських («Теоретико-методичні аспекти технологічної освіти учнівської та студентської молоді засобами естетичної культури та дизайну» (Полтава, 2020), «Традиції та новітні технології у розвитку сучасного мистецтва» (Черкаси, 2021), «Дизайн після епохи постмодерну: ідеї, теорія, практика» (Київ, 2021), «Актуальні проблеми формування естетичної культури учнівської та студентської молоді в закладах освіти України» (Кривий Ріг, 2023), «Мистецтво в реаліях сучасної освіти»

індексуються у наукометричних базах Scopus і Web of Science (у співавторстві); 22 статті у наукових фахових виданнях України; 4 статті у зарубіжних наукових періодичних виданнях); 24 публікації апробаційного характеру; 10 публікацій, які додатково відображають результати дисертації.

Дисертаційна робота Борисової Світлани Володимирівни «Теорія та практика підготовки майбутніх графічних дизайнерів до проектування об'єктів дизайну засобами цифрових технологій» відповідає профілю спеціалізованої вченої ради Д 58.053.01, вимогам «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року №1197, а її авторка заслуговує присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти».

На підставі результатів таємного голосування та прийнятого висновку докторська рада присуджує **Борисовій Світлані Володимирівні** науковий ступінь доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти».

Головуючий на засіданні
спеціалізованої вченої ради
з присудження наукового
ступеня доктора наук Д 58.053.01




Григорій ТЕРЕЦУК

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради
з присудження наукового
ступеня доктора наук Д 58.053.01



Галина МЕШКО

28 травня 2026 року